

Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΤΟΥ ΖΑΚΧΑΙΟΥ (Λουκ. 19, 1 - 10)

†ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

(Διασκευή ομιλίας στις 26/1/1986)

1. Τα «πτυχία» του Ζακχαίου

Μας είπε το Ευαγγέλιο, ότι ο Κύριος Ιησούς Χριστός περνούσε μέσα από την Ιεριχώ. Και αφήνει να νοηθεί, ότι κάτι γύρευε. Κάτι είχε στο μυαλό Του. Βρισκόταν εκεί για κάποιο σκοπό.

Αυτό μας διδάσκει, ότι ο άνθρωπος δεν πρέπει να γυρίζει εδώ και εκεί τυχαία και άσκοπα. Δεν πρέπει να ενεργεί άσκοπα, αλλά να ξέρει κάθε φορά, πού πηγαίνει, τι θέλει, τι ψάχνει να βρει. Σε κάθε στιγμή αλλά και σε όλη του την ζωή πρέπει να έχει ένα στόχο, ένα σκοπό, μια επιδίωξη. Ο άνθρωπος που περνάει τις στιγμές, τις ώρες, τις ημέρες και πολύ περισσότερο τα χρόνια του, χωρίς να ξέρει τι γυρεύει, τι στόχο έχει, ο άνθρωπος αυτός είναι ταλαίπωρος. Και περνάει τη ζωή του στην ματαιότητα.

Και τώρα το ερώτημα: Τι γύρευε ο Χριστός στην Ιεριχώ;

Το Ευαγγέλιο μας λέει: Εκείνη την ημέρα, ο Χριστός δεν είχε στόχο μια πόλη, αλλά ένα άνθρωπο. Δεν έψαχνε για ένα τόπο, αλλά για ένα άνθρωπο.

Ποιός ήταν αυτός ο άνθρωπος;

Ένας αρχιτελώνης. Ένας άνθρωπος πολύ πλούσιος. Τελώνης, σημαίνει εφοριακός. Εκείνη την εποχή ο εφοριακός πήγαινε στον κυβερνητικό υπάλληλο, στον αντιπρόσωπο του αυτοκράτορα της Ρώμης, που έκανε δημοπρασία, και του κατέβαλε ένα ποσό που αντιστοιχούσε στο ύψος των φόρων μιας περιοχής. Έπειτα έπαιρνε το δικαίωμα να μαζεύει τους φόρους από την περιοχή αυτή, και φυσικά να εισπράττει περισσότερα από όσα είχε δώσει. Είχε μαζί του κάποιον χωροφύλακα και με την κρατική κάλυψη, εξανάγκαζε τους ανθρώπους να του δίνουν, όσο περισσότερα μπορούσαν. Τελώνης λοιπόν, σήμαινε εκμεταλλευτής. Σήμαινε ένας σκληρός άνθρωπος, ο οποίος προκειμένου να μαζέψει χρήματα για το κράτος και για τον εαυτό του, δεν δίσταζε μπροστά σε τίποτα.

Γι' αυτό, ενώ πάντοτε, όλες τις εποχές, η πιο σιχαμερή δουλειά και αμαρτία

εθεωρείτο η πορνεία και η μοιχεία, οι άνθρωποι τότε είχαν τους τελώνες, πιο σιχαμερούς και από τις πόρνες και από τους μοιχούς. Τόσο πολύ τους μισούσε ο κόσμος και τους αποστρεφόταν για τον κακό τους τρόπο και την εκμεταλλευτική τους διάθεση.

2. Προϋποθέσεις της λυτρωτικής συνάντησης

Αυτός λοιπόν, ο αρχιτελώνης, όχι απλώς τελώνης, ήταν ακόμα πιο αμαρτωλός. Και είχε μαζέψει πολλά χρήματα. Ήταν πολύ πλούσιος. Αλλά, αυτό το ηθικό απόβρασμα με την περίβλεπτη θέση, με την γεμάτη τσέπη που κουδούνιζε και ακουγόταν μακριά από τα πολλά χρήματα, αυτός ο άνθρωπος, είχε μέσα του ακόμα κάτι. Δεν ήταν ένα ζωντανό κουφάρι, ένα πτώμα.

Τι μας δείχνει αυτό, αδελφοί;

Πολλές φορές βλέπουμε ανθρώπους βαθιά πεσμένους μέσα στην αμαρτία και στον βούρκο. Όμως, επειδή τον άνθρωπο τον έφτιαξε ο Θεός όχι για τον βούρκο και την αμαρτία, αλλά για τον ουρανό, για τον Παράδεισο, για την δική Του βασιλεία, ο άνθρωπος δεν παύει ποτέ να είναι εικόνα του Θεού. Γιατί αγαπάει την αλήθεια, την δικαιοσύνη, την ειρήνη, την θυσία, την αγάπη, την καλοσύνη. Όποιος αγαπάει αυτά τα πράγματα, εξακολουθεί να είναι εικόνα του Θεού, όσο βαθιά και αν φαίνεται ότι έχει πέσει στην αμαρτία.

Και ο Ζακχαίος λοιπόν, πεσμένος βαθιά στην αμαρτία, αισθανόταν ακόμα ότι είναι του Θεού. Και όταν άκουσε για τον Χριστό, «εζήτει» λέει το Ευαγγέλιο, «τον Ιησούν ιδείν» Γεννήθηκε μέσα στην καρδιά του ένας πόθος. Ο πόθος να δει τον Ιησού. Να Τον γνωρίσει.

Να Τον δει! Πώς να τον δει; Όχι όπως βλέπουμε εμείς κάποιον, απλώς για να προσέξουμε τα χαρακτηριστικά του προσώπου του. Κάτι περισσότερο γύρευε να δει ο Ζακχαίος στο πρόσωπο του Χριστού.

Μας λέει η Αγία Γραφή, ότι το πρόσωπο του Χριστού όπως είναι - όχι όπως θέλουν να το βλέπουν μερικοί - το είδε ο Απόστολος Πέτρος στο όρος Θαβώρ, την ημέρα της Μεταμορφώσεως. Το είδε, όχι έτσι απλά, αλλά με την δόξα Του και το φως Του, όπως είναι.

Αλλά για να δει κανείς τον Χριστό όπως είναι, πρέπει προηγουμένως να έχει γίνει τέκνο Του, όπως ο Πέτρος και ο Μωυσής. Πρέπει να μην είναι στον βούρκο, να μην είναι κουφάρι, αλλά να είναι άγιος και ενάρετος, ή τουλάχιστον, βαθιά μετανοημένος. Να έχει βαθιά καταλάβει τι σκοπό έχει η

ζωή επάνω στην γη.

Πριν όμως να γίνει αυτό, ο Χριστός δεν δείχνει το πρόσωπό Του στον καθένα, αλλά τι δείχνει; Δείχνει μια μικρή ακτίνα Του.

Ένα Άγιος λέει: «Ο άνθρωπος, όταν ζει στην αμαρτία, μοιάζει σαν να βρίσκεται κλεισμένος σε ένα κατασκότεινο υπόγειο. Ζει μέσα στο σκοτάδι. Και ψάχνει, κινείται πέρα-δώθε, να δει πώς μπορεί να γλυτώσει. Να βγει έξω. Όμως δεν βλέπει τίποτε. Δεν βρίσκει έξοδο πουθενά. Και δεν καταλαβαίνει τι δουλειά έχει μέσα σ' αυτό το σκοτάδι»

Έτσι είναι και ο άνθρωπος που βρίσκεται μακριά από τον Χριστό: Δεν ξέρει γιατί ζει επάνω στη γη.

- Την μια στιγμή νομίζει πως θα γεμίσει την ψυχή του, εάν χορτάσει το σώμα του με κάποια ηδονή.
- Την άλλη στιγμή νομίζει, ότι θα γεμίσει την ψυχή του, αν αποκτήσει χρήματα, χωράφια, σπίτια.
- Άλλοτε πιστεύει, ότι θα είναι κερδισμένος, εάν ανεβεί λίγο στα μάτια των άλλων ανθρώπων και εισπράξει κάποια χειροκροτήματα.

Αλλά στο τέλος καταλαβαίνει ότι όλα αυτά είναι ματαιότητες.

Μακριά από τον Θεό ο άνθρωπος, έστω και βλεπάτος, είναι σαν το στραβό μέσα στο σκοτάδι. Χτυπάει από τον ένα τοίχο στον άλλον και δεν ξέρει πού θα καταλήξει σ' αυτή την ταλαίπωρη ζωή.

3. Κόπος και δυναμισμός

Και ενώ είμαστε σ' αυτή την κατάσταση, ο Χριστός μάς στέλνει, όχι ολόκληρο τον ήλιο, ούτε ένα εκτυφλωτικό φως, αλλά μια ακτίνα φωτός. Δεν μας επιβάλλεται ούτε μας εκβιάζει φανερώνοντας όλο το Φως Του. Σέβεται την ελευθερία μας. Και μας στέλνει μόνο μια λεπτή ακτίνα φωτός.

Εμείς, τώρα, πώς αντιμετωπίζουμε αυτή την ακτίνα; Την δεχόμαστε; Την αρπάζουμε και ψάχνουμε να βρούμε την έξοδο από το «υπόγειο» των αμαρτιών μας; Ή την περιφρονούμε και την πετάμε, γιατί ίσως βολευτήκαμε στο σκοτάδι, και έτσι μας γίνεται ενοχλητική;

Ο ένας, βλέποντας την ακτίνα του φωτός, λέει: «Να η ελπίδα! Η μοναδική ελπίδα στο σκοτάδι της ζωής!»

Άλλος κοιτάει και λέει: «Σιγά! Αυτή η ακτινούλα είναι ελπίδα; Δεν βαριέσαι καημένε! Συνέχισε την ζωή σου». Και συνεχίζει να ζει στο σκοτάδι με τις αγωνίες του και με τα πάθη του.

Όμως, αυτή η ακτίνα, είναι η μοναδική ελπίδα.

Ο Ζακχαίος, δέχθηκε μέσα στην ψυχή του αυτή την μικρή ακτίδα. Τον πόθο να δει τον Χριστό. Και τι έκανε; Έπαξε να μάθει από πού θα περάσει. Αλλά επειδή είχε μαζευτεί κόσμος πολύς, και αυτός ήταν κοντός και κανείς δεν παραμέριζε, ανέβηκε σε μια συκομουριά.

Ας σκεφθούμε καλά τι έκανε. Είχε ένα μεγάλο αξίωμα και ήταν φόβος και τρόμος για τον κόσμο. Τον φθονούσαν και τον μισούσαν για το αξίωμά του και για την γεμάτη τσέπη του. Και ξαφνικά βρίσκεται σαν πιτσιρίκι επάνω στην συκομουριά, κρεμασμένος στα κλαριά της.

Για φανταστείτε να δείτε ένα γέρο, ένα γνωστό και πλούσιο άνθρωπο, σε μια υποδοχή κάποιου επισήμου, να κρέμεται σ' ένα δένδρο. Όλος ο κόσμος θα γελούσε. Έγινε, όπως θα λέγαμε, ρεζίλι.

Τι τον έκανε ρεζίλι; Ο πόθος του να δει τον Χριστό. Αλλά ο Ζακχαίος κατάλαβε ότι έπρεπε να αγωνιστεί για τον στόχο του.

Εκείνος που βάζει ένα στόχο και, όταν βρίσκει ένα εμποδιάκι, δειλιάζει και γυρίζει πίσω, μαρτυρεί δυό πράγματα:

Πρώτον, ότι δεν έχει στόχο, αλλά ζει ακατάστατα. Πηγαίνει όπου τον σπρώξει ο άνεμος.

Και δεύτερον, ότι δεν έχει προσωπικότητα. Δεν έχει ραχοκοκκαλιά. Θα λέγαμε: «δεν είναι άντρας». Ο Ζακχαίος όμως, ΚΑΙ στόχο είχε ΚΑΙ προσωπικότητα. Και γι' αυτό περιφρόνησε τα σχόλια και τις ειρωνείες του κόσμου. Και δεν δίστασε να ανεβεί στην συκομουριά.

Βέβαια, σε πολλούς, τα σχόλια και οι ειρωνείες κάνουν μεγάλη ζημιά. Για παράδειγμα:

Ένας άνθρωπος μετανοεί. Παίρνει την απόφαση να εξομολογηθεί και να πηγαίνει στην εκκλησία. Αλλά να, μπαίνουν μπροστά του κάποιοι που τον κοροϊδεύουν τόσο πολύ, που τον κάνουν να αισθάνεται άσχημα και να λέει: «Καλύτερα να ανοίξει η γη να με καταπιεί». Και ο άνθρωπος, όταν μάλιστα είναι λιγάκι αδύνατος χαρακτήρας, ξεχνάει ότι έβαλε στόχο και σκοπό, και

γυρίζει πίσω. Και την ακτίνα του φωτός του Θεού, που φώτισε την ψυχή του, την ξεχνάει. Για να μην πούμε ότι πάει και φράζει την χαραμάδα, για να μην ξαναμπει πια στην ψυχή του ακτίνα θείου φωτός.

Λέει ένας Άγιος: Όλες οι αμαρτίες είναι σιχαμερές και θεομίσητες. Οι πιο σιχαμερές αμαρτίες, είναι η μοιχεία, η πορνεία και η σκληρότητα. Αλλά ακόμη πιο σιχαμερή και θεομίσητη αμαρτία είναι να βάζεις εμπόδια στον δρόμο ενός ανθρώπου προς τον Θεό. Εκείνος που εμπαίζει τον άνθρωπο που πηγαίνει στην Εκκλησία, που κοινωνεί, που εξομολογείται, που προσεύχεται, είναι θεομίσητος. Γιατί αφήνει τον άλλο στο σκοτάδι.

Ο Ζακχαίος δεν εκάμθη από εκείνους που τον ενέπαιζαν, για να μας δείξει ότι και εμείς δεν πρέπει να καμπτόμαστε.

* * *

Μετά από λίγο, πέρασε ο Χριστός και στάθηκε κάτω από τη συκομουριά. Τότε συναντήθηκαν δυό βλέμματα. Ο Χριστός κοίταξε τον Ζακχαίο και ο Ζακχαίος τον Χριστό. Του είπε ο Χριστός: «Ζακχαίε, τι ανέβηκες εκεί πάνω; Κατέβα γρήγορα κάτω. Γιατί εγώ, σήμερα, θα μείνω στο σπίτι σου. Γρήγορα, να μου ανοίξεις το σπίτι σου!»

Κατέβηκε ο Ζακχαίος, και υποδέχθηκε τον Χριστό. Και ο Χριστός μπήκε στο σπίτι τού αρχιτελώνη και του εκμεταλλευτή. Αλλά δεν μπήκε για να ευλογήσει την εκμετάλλευση και την κλεψιά. Πήγε να τα διορθώσει. Δεν μπήκε για να μετάσχει στην βρώμα, αλλά για να την καθαρίσει.

Και ο Ζακχαίος, αφού στάθηκε ενώπιον τού Χριστού, Του είπε:

«Κύριε! Το ξέρω ότι είμαι αμαρτωλός. Αλλά σήμερα αφού είδα την πρώτη ακτίνα του θείου φωτός, θέλησα να Σε συναντήσω. Και Συ τώρα μου έδειξες, όχι απλώς πολλές ακτίνες, αλλά μου έδειξες τον Εαυτό Σου. Και κατάλαβα ότι Εσύ είσαι το Φως του κόσμου. Τώρα καταλαβαίνω τι είναι η ζωή. Ή μάλλον Ποιός είναι η αληθινή ζωή! Και γι' αυτό, τα μισά υπάρχοντά μου τα μοιράζω στους φτωχούς. Και όποιον αδίκησα, του το επιστρέφω τετραπλάσιο».

Έτσι ευωδίασε ο βούρκος. Έτσι έφυγε η βρώμα και το σκοτάδι. Και την θέση τους την πήραν η ευωδία και το φως. Πώς; Με τη θυσία! Με την υποταγή στο θέλημα του Θεού, που είναι μόνο αγάπη!

Τι μας δείχνει αυτό, αδελφοί; Χριστιανός δεν γίνεσαι μόνο με το γλυκό χαμόγελο. Στον Παράδεισο δεν πάμε κάνοντας βιαστικά ένα σταυρό το βράδυ και ένα το πρωί. Χρειάζεται κόπος και θυσία, που γίνεται με δυναμισμό. Χρειάζεται σταθερός αγώνας μετανοίας, όπως τον έκανε ο Ζακχαίος.

Να μας αξιώνει ο Θεός να αρπάζουμε τις ακτίνες του φωτός που στέλνει στη ζωή μας. Να ανοίγουμε διάπλατα τα παράθυρα της ψυχής μας στο Φως του Χριστού, για να έρχεται και να διώχνει τα σκοτάδια της αμαρτίας και εκείνης της απελπισίας, που την γεννάει η αμαρτία. Και με απλοχεριά, όπως ο Ζακχαίος, να κάνουμε θυσίες για την αγάπη του Θεού και των αδελφών μας. Αμήν.-